

**Lieta C-691/21****Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 18. novembris

**Iesniedzējtiesa:**

*Cour de cassation* (Francija)

**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2021. gada 10. novembris

**Kasācijas sūdzības iesniedzējas:**

*Cafpi SA*

*Aviva assurances SA*

**Atbildētāja kasācijas tiesvedībā:**

*Enedis SA*

**1 Strīda priekšmets un apraksts:**

- 1 2010. gada 28. jūlijā vienas sabiedrības *Cafpi* struktūras elektroniskajām ierīcēm radās traucējumi, kas esot saistīti ar pārāk augstu spriegumu, ko izraisījis pārspriegums elektroenerģijas sadales sistēmā.
- 2 Sabiedrība *Cafpi* un tās apdrošināšanas sabiedrība *Aviva assurances* norādīja uz sabiedrības *Enedis* atbildību, kas bija elektroenerģijas sadales sistēmas operators, un šajā ziņā tās pret viņu cēla prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.
- 3 Sabiedrība *Enedis* apgalvo, ka ir piemērojamas vienīgi normas par produktiem ar trūkumiem (*Code civil* [Civilkodeksa] 1245. līdz 1245-17. pants), tostarp trīs gadu noilguma termiņš (Civilkodeksa 1245-16. pants), uz ko tā norādīja, iebilstot pret prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.
- 4 Ar 2018. gada 6. jūlija spriedumu pirmās instances tiesa nepiemēroja Civilkodeksa 1245. un turpmākos pantus, tomēr tā noraidīja prasības pēc būtības.

- 5 Ar 2020. gada 6. februāra spriedumu *Cour d'appel de Versailles* (Versaļas apelācijas tiesa) atcēla šo spriedumu. Iesākumā tā atgādināja, ka atbildības par produktiem ar trūkumiem regulējumā atbildīgais ražotājs tostarp ir gatava produkta ražotājs. Šīs tiesas ieskatā, gatavs produkts ir produkts, kas ir gatavs izplatīšanai. Šajā lietā elektroenerģija, tostarp tā, kuru ir saražojusi sabiedrība *Électricité de France*, neesot gatavs produkts, jo tā ir augsta sprieguma elektroenerģija un tātad nav piemērota patēriņam. Tā esot sabiedrība *Enedis*, kas to transformē, lai sadalītu gala patērētājiem. Šī tiesa no tā secināja, ka sabiedrība *Enedis* ir gatava produkta ražotāja, kas ir paredzēts izplatīšanai patērētājiem, tādējādi tā ir uzskatāma par ražotāju. Līdz ar to šī tiesa nolēma, ka atbildības par produktiem ar trūkumiem regulējums bija piemērojams un ka sabiedrību *Cafpi* un *Aviva* prasības bija nepieņemamas noilguma dēļ.
- 6 Sabiedrības *Cafpi* un *Aviva* iesniedza kasācijas sūdzību par šo spriedumu. Tās apgalvo, ka apelācijas tiesa, konstatējuma, ka sabiedrība *Enedis* ir ražotājs, ir pārkāpusi Civilkodeksa 1245-2. un 1245-5. pantu, ar kuriem ir transponēta Direktīva 85/374/EEK, kura attiecas uz atbildību par produktiem ar trūkumiem.

## **2. Atbilstošās tiesību normas:**

*Padomes Direktīva 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/34/EK (1999. gada 10. maijs)*

- 7 1. pantā ir noteikts:  
“Ražotājs ir atbildīgs par kaitējumu, kuru izraisījis viņa produkta trūkums.”
- 8 2. pantā ir noteikts:  
“Šajā direktīvā “produkts” nozīmē visas kustamas lietas, pat ja tās ir izmantotas kādā citā kustamā lietā vai nekustamā īpašumā. Pie “produktiem” pieder elektrība.”
- 9 3. panta izvilkumā, kas attiecas uz šo lietu, ir noteikts:  
“1. “Ražotājs” nozīmē gatava produkta izgatavotāju [..].”

## ***Francijas Civilkodekss***

- 10 Civilkodeksa 1245-1. līdz 1245-17. pantā ir ietvertas tiesību normas, ar ko ir transponēta Direktīva 85/374/EEK.

### 3. Lietas dalībnieku nostājas:

#### 1. *Sabiedrības Cafpi un Aviva*

- 11 Sabiedrības *Cafpi* un *Aviva* apgalvo, ka sabiedrība *Enedis* ir elektroenerģijas sadales uzņēmums, nevis tās ražotāja. Tās norāda, ka sabiedrība *Enedis* ir elektroenerģijas sadales sistēmas operators, kuru tā ekspluatē un uztur, un tā veic vienīgi dažādu ražotāju, tostarp sabiedrības *Électricité de France*, saražotās elektroenerģijas sadali. Tās apgalvo, ka ražošanas un sadales darbību nošķiršana tika noteikta ar Direktīvu 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, un vēlāk ar Direktīvu 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu.
- 12 Kā elektroenerģijas sistēmas operatoram sabiedrībai *Enedis* esot uzticēts veikt elektroenerģijas pārvadi un sadali no tās ražotāja, un tās vienīgā veiktā darbība ar pārvadītās elektroenerģijas voltāžu to nepadarot par jauna produkta – sadalītās elektroenerģijas – ražotāju, kas būtu nošķirama no elektroenerģijas, kura tai tiek šādi piegādāta.
- 13 Sabiedrības *Cafpi* un *Aviva* uzsver, ka, tik tiešām, elektroenerģija uzreiz pēc tās saražošanas ir patērējama neatkarīgi no tās sprieguma, ja vien to uztverošā sistēma ir pielāgota, lai izturētu šādu spriegumu. Tās apgalvo, ka elektroenerģijas sistēmas operatora veiktā darbība ar pārvadātās elektroenerģijas spriegumu nevar būt pietiekama, lai tai to atzītu par jauna atšķirīga produkta ražotāju, jo ikviens patērētājs var izmantot transformatorus, lai darbinātu ierīces ar zemu voltāžu.

#### 2. *Sabiedrība Enedis*

- 14 Sabiedrība *Enedis* apgalvo, ka ražotāja jēdziens atbildības par produktiem ar trūkumiem regulējumā esot autonomi jēdziens, kas nav atkarīgs no elektroenerģijas ražotāja jēdziena Eiropas enerģijas tirgus tiesiskā regulējuma izpratnē.
- 15 Saistībā ar atbildības par produktiem ar trūkumiem regulējumu ražotājs esot tas, kurš publiski piedāvā izmantojamu vai patērējamu produktu. Elektroenerģija, ko saražo elektrostacijās ar ļoti augstu vai augstu spriegumu, neesot piemērota patēriņam un tieši elektroenerģijas pārveidošanas par vidēja vai zema sprieguma elektroenerģiju darbība, ko veic sadales sistēmas operators, esot tā, kas ļauj elektroenerģijai kļūt par produktu, kas ir tādā stāvoklī, ko var izmantot vai patērēt klienti. No tā izrietot, ka sadales sistēmas operatora šādi pārveidotā elektroenerģija ir gatavs produkts, kura ražotājs ir operators.

#### 4. Cour de cassation (Kasācijas tiesa) novērtējums:

- 16 Kasācijas sūdzības jautājums ir par to, vai elektroenerģijas sadales sistēmas operators, kas pārveido elektroenerģijas spriegumu, lai veiktu tās sadali gala patērētājam, ir uzskatāms par elektroenerģijas “ražotāju” Direktīvas 85/374/EEK izpratnē.
- 17 [Kasācijas tiesas] ģenerālvokāts ir sniedzis secinājumus par apelācijas tiesas sprieduma atcelšanu. Viņš norāda, ka kvalifikācija, atbilstoši kurai sabiedrība *Enedis* ir ražotājs, ir pretrunā elektroenerģijas nozares organizācijas pamatprincipiem, kā šī organizācija izriet no direktīvām par elektroenerģijas iekšējo tirgu. Viņš piebilst: atzīšana, ka sabiedrība *Enedis*, kas nav elektroenerģijas ražotājs *Code de l'énergie* [Enerģētikas kodeksa] un direktīvu par elektroenerģijas iekšējo tirgu izpratnē, varētu būt šāds ražotājs Civilkodeksa un Direktīvas 85/374/EEK, kura ir transponēta Civilkodeksā, izpratnē, būtu grūti savienojama ar likuma skaidrības un saprotamības prasību. Ģenerālvokāts turklāt apgalvo, ka apelācijas tiesas veiktā analīze liek nošķirt divas dažādas elektroenerģijas kategorijas, elektroenerģiju kā “izejvielu”, kas tiek saražota un pārvadīta pārvades sistēmā, un elektroenerģiju kā “gatavu produktu”, kuras sadali veic sadales sistēmā, lai gan Civilkodeksa 1245-2. pantā, kurā ir noteikts, ka elektroenerģija ir produkts, nav veikta šāda nošķiršana. Visbeidzot ģenerālvokāts uzsver, ka šī analīze ir pretrunā šīs nozares dalībnieku līgumisko un saimniecisko attiecību realitātei, jo sadales sistēmas operatoram nav iespējams ražot elektroenerģiju no izejvielas, kuru tas nav iegādājies, kā arī pēc tam operators nepārdod šo elektroenerģiju, jo patērētājs, to iepērk no piegādātāja.
- 18 Francijas tiesas, kas izskata lietu pēc būtības un kurās tika celtas prasības par zaudējumu atlīdzināšanu pret sabiedrību *Enedis* pēc elektriskā pārsprieguma, ir piemērojušas atšķirīgus risinājumus attiecībā uz piemērojamo atbildības regulējumu.
- 19 Citu Savienības dalībvalstu tiesas ir lēmušas par labu kvalificēšanai par ražotāju. *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) ir lēmusi, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operators ir jāuzskata par ražotāju, ja tas būtiski ietekmē elektroenerģijas produktu, pārveidojot tā spriegumu, lai to lietotu gala patērētājs (spriedums, 2014. gada 25. februāris, VI-ZR 144/13, 12.–17. punkts).
- 20 Šāda interpretācija tomēr nešķiet acīmredzami pārliecinoša, un nav pārliecības, ka šo risinājumu piemēro visas Eiropas Savienības tiesas. Tik tiešām, šāda elektroenerģijas sadales sistēmas operatora kvalificēšana par ražotāju varētu būt nesaderīga ar direktīvām, kas attiecas uz Eiropas elektroenerģijas iekšējo tirgu, it īpaši Direktīvu 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, Direktīvu 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu, un Direktīvu 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu. Proti, ar šīm direktīvām tika noteikta

pārvades un sadales sistēmu operatoru neatkarība no elektroenerģijas ražošanas un piegādes darbībām, kas tika atvērtas konkurencei. Piemērojot šo regulējumu, Francijā ar 2004. gada 9. augusta likumu Nr. 2004-803 tika noteikta grupas *Électricité de France* sadalīšana un izveidota jauna sabiedrība, lai veiktu publiskās sadales sistēmas darbības – sabiedrība *ERDF (Électricité Réseau Distribution France* [Francijas elektroenerģijas sadales sistēma]), kas vēlāk kļuva par *Enedis*, kuru izveidoja 2008. gada 1. janvārī.

- 21 Līdz ar to rodas jautājums par to, vai elektroenerģijas sadales sistēmas operators var tikt uzskatīts par “ražotāju” Direktīvas 85/374/EEK 3. panta izpratnē, ja tas veic darbību ar ražotāja piegādātās elektroenerģijas spriegumu, lai veiktu tās sadali gala patērētājam. Ar šo jautājumu ir jānosaka, vai elektroenerģijas “ražotāja” jēdziens šīs direktīvas 3. panta izpratnē ir jāizprot autonomi no elektroenerģijas ražotāja un piegādātāja jēdziena elektroenerģijas iekšējā tirgus direktīvu izpratnē.
- 22 Līdz ar to ir jāuzdod jautājums Eiropas Savienības Tiesai.

##### **5. Prejudiciālais jautājums:**

- 23 Kasācijas tiesa līdz ar to uzdod šādu jautājumu:

“Vai Padomes Direktīvas 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem 2. pants un 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka elektroenerģijas sadales sistēmas operators var tikt uzskatīts par “ražotāju”, ja tas veic izmaiņas piegādātāja elektroenerģijas sprieguma līmenī, lai veiktu tās sadali gala klientam?”